

(א) לקמן מן: (ביצה לטו).

(ב)

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי הכי לימא שמואל הכי וחס לא אמר שאני אוכל כך ושאי טועם כך אסור אפילו בהנאה אלא הכי אתמר כ"ל ומיבת אלא ומיבת אין נמחק: (ג) רש"י ד"ה שניין אסורין. דכיון דלמר נמי שאני אוכל: (ד) ד"ה כגון דמפיש בהדיא: (ו) ד"ה אלא הכי וכו' נר מינא מודר אני שגהה אסורין מודרני ממך הוא אסור:

גליון הש"ס

בר"ן ד"ה איא הכי איתבר בו' בלובר נבסי אסורין לך ויבטע בשלך וכן נבסוק שופטים ז' ב' הספק אבר לוקח ק':

פירוש הרא"ש

אבל מודרני בסך לחודיה שניהם אסורין. דמשמע מודרני ממך מלהנות כך וגם הנאמי מודרני כך שלא תהיה ממני אי"נ דכלני ממך מכל וכל שלי ושלך שכן. והא דקתני דביתא מודרני ממך הי"ז אסור ולא קתני הכי אלו אסורין אגב דעני לתנתי בקיפא שאני אוכל כך וכו' אסור וכו' מני לנאשויי דפריך אסור לק' א"ה לימא שמואל ואלא אמר מודרני ממך לחודיה שניהם אסורין כיון דלהמריז נא שמואל אלא דשפיר פריך ליה ממניתיין כדלקמן: תנן הריני עריך הרם המודר אסור. משנה היא לקמן בפרק השתפין: אבל הפירוי מותר. ולדקדק דלמדת מודרני ממך אע"ג דלישנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מפרשת לה לחומרא אי"כ הריני עריך חרם אע"ג דמשמעות הלשון משמע לאסורי נכסיו על חבירו היה לו לפרש לחומרא דאני והנאמי עלין חרם קאמר: בגון דפריש ואת עלי לא אמר ואני עריך לא

רש"י

אבל אמר מודרני הימך לחוד. דלא אמר שאני אוכל כך: **שניהן אסורין.** דכיון דלמר (ב) שאני אוכל כך משמע דאסר נפשיה בלבד שאינו אוכל מחבירו אבל כי אמר מודרני הימך סתם משמע דמדיר נמי חבריה מנייה מכל וכל: **סגן.** צפי השותפין (לקמן מ:): **הריני עריך**

חרם המודר אסור. והא הכא דלא אמר שאני אוכל כך חרם ולא היו אסור אלא המודר ולא שניהן: **גגון** (א) **דמפיש.** בהדיא אבל את עלי לא: **אבל סתמא.** דלא פריש ואת עלי לא מנאי שניהן אסורין: **הדיו הוא דשניהן אסורין.** דלמר בפירוש הריני עריך ואת עלי אבל סתמא דלמר הריני עריך ולא אמר ואת עלי לא הוו שניהן אסורין אלא חד בלבד: **אלא הכי איסמר אמר ר' יוסי בר' חנינא** (י) **מודרני ממך הוא אסור וכו'.** דהיינו כמתניתין הריני עריך חרם וכו': **והא מסני' מודרני הימך.** קתני ואוקמא שמואל דלמר בכולן עס כל אחד ואחד שאני אוכל דלהכי איהו אסור וחבירו מותר אבל אמר

מודרני הימך בלבד ולא אמר שאני אוכל שניהן אסורין והיינו דלא כרבי **יוסי בר' חנינא:** **אלא מעיקרא דשמואל הכי איסמרי.** הכי מתרץ לה למתניתין ולא כדאוקימנא דמיקאי לר' יוסי: **הא אמר מודרני הימך.** דלא מפרש כלום ודאי מכלה מילתא מדירי ואסור אפי' בהנאה: **א"ה לימא שמואל הכי.** למא ליה אפוזי למימריה כולי האי לימא הכי אמר שמואל וחס לא אמר שאני אוכל כך דלא אמר אלא מודרני הימך אסור אפילו בהנאה: **אלא הכי אסמרי.** אמר שמואל טעמא דלמר שאני אוכל אסור לך דכיון דלמר בפירוש אכילה אסור אבל לא אמר בפירוש אכילה לא אסור למיכל מדריה דדלימא הא

דלמר מודר אני ממך אדיבוריה קאמר דלא מישתעי בהדיה אבל לא למיכל מנייה וכן כי אמר מופרשני ממך דלא אמר שאני אוכל דדלימא מנשא ומתן קא פריש מנייה מרוחקי ממך נמי דלא ליקרב בארבע אמות דליה משמע ולא דמדיר מאלכילתו: **לימא**

שמואל הכי חס לא אמר שאני אוכל כך אסור אפילו בהנאה. כלומר היכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיתסר אדרבה אי לא אמר הכי מיתסר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. **ודכין הוא דלעיל נמי כי קאמריין דבמודרני לחודיה שניהם אסורין.** כך נראה בעיני: **אלא מעיקרא דשמואל הכי אסמרי וכו' אבל מודרני ממך אסור אפילו בהנאה.** כלומר ידיים שאינן מוכיחות הויין ידיים ומשום הכי אסור אפילו בהנאה: **הכי גרסינן אי הכי לימא**

לא אע"ג דאי לא פריש מרייבוי אסירי מכל מקום עיקר הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו אלא שאנו מפרשים לחומרא לאסור גם נכסי חבירו עליו הילכך אהני האי דפריש ואת עלי לא שלא נחמיר עליו אבל אי פריש ואני עריך לא לא אהני לסמור הלשון שאסר כבר נכסיו על חבירו: **את עלי הרם הנודר אסור.** אבל מודר מותר והי"נ היה לן להחמיר את והנאמך עלי חרם: **בדקא תני סיפא הריני עריך ואת עלי שניהם אסורים הא בתבא בו'.** ולא שייך הכא לפרש טעמא דפריש ואת עלי לא או אני עריך לא הא סתמא נעשה כאומר הריני עריך ואת עלי משום דבמתניתין לא קתני ואת עלי לא אלא דמפרש לה הכי: **והא בתנא' בסך קרבני.** תהלה פריך ממתימין לר' יוסי בני חנינא ושני והדר חו פריך לשמואל א"ה נימא שמואל הכי וחי לא אמר אלא שאני אוכל כך שאני טועם כך אין אסור אלא באכילה כך נמשאת הגירסא דבפריס ואינה מיוונת דהא לא תאח לנאשמועינן עיקר מילתיה דשמואל [אלא] לנאשמועינן דבמודרני ממך לחודיה אסור אפי' בהנאה ועוד דמשמע טעמא דלא אמר אלא שאני אוכל לחודיה דאין אסור אלא באכילה הא אמר בהדיא מודרני ממך אסור אפי' בהנאה והא לימא דליתו אסור בהנאה עד שיאמר מודרני ממך הילכך נראה דהכי גרסי' וחס לא מודרני ממך דלא משתעינא ביהך (אלא) ואינו אסר עמנו מהנאחו עד שיאמר גם שאני אוכל כך וגם לדבר עמו מותר שאינו מוכיח לוח ולא הוי יד כלל אבל אין לפרש דלדבר עמו לאסור עבור מלאסור הנאה דהא בתר הכי אמר ליה רב פפא לנאי לימא קסבר שמואל ידיים שאין מוכיחות לא הויין ידיים פ"י מדלא אסר במודרני ממך אסור הנאה מכלל דלמי"ד הויין ידיים אסור בהנאה ומותר לדבר אלמא ויתר הוי הוכחה לאסור הנאה מלאסור עבור:

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ר"ן

ה.

דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין. נראה בעיני דה"ט משום דמשמע מודר אני וכנסי ממך ומנכסיך הילכך כיון דבכלל אני הוו נכסים על כרחיך חבירו נמי אסור בו דאי לא נכסים לאו בני אסתגויי מחבירו נינהו: **סגן הריני עריך חרם המודר אסור אבל המדיר לא.**

ואמאי נימא דעריך נמי כולל חבירו ונכסיו וכיון שכן אף המדיר לימסר דאי לא נכסי חבירו לאו בני אסתגויי מנייה נינהו: **חס עלי חרם הנודר אסור אבל מודר לא.** ואמאי נימא דעלי כולל נמי עצמו ונכסיו ולימסר מודר דאי לא נכסי ידיה לאו בני אסתגויי מנייה נינהו: **אלא הכי איסמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני לך שניהם אסורין.** לך משמע לך * כלומר נכסי אסורין לך ומשמע משלך משא"כ צהימך דלא משמע הכי. ונראה בעיני דהכי פירושא דקס"ד השתא דשמואל הכי דייק מתני' דכיון דלא תנן אלא חד אסור ודאי חדא קתני וכיון דחדא קתני על כרחיך הימך דרישא לאו דווקא דה"ה בלך דכיון דמסיים מילתיה ואמר שאני אוכל אפילו אי אמר לך לא משמע דשניהם אסורין אלא דהוא אסור וחבירו מותר ומש"ה קאמר שמואל האי דקתני תנא דבמודרני צין דלמר הימך צין שאמר לך הוא אסור וחבירו מותר דווקא כשאמר שאני אוכל ושאני טועם אבל אי לא אמר הכי לא שוי הימך ולך דבלך שניהם אסורין: **ואה מסיינין הימך קסני.** כלומר דהש"ס לא נימא ליה בהכי דהא ממתימין הימך תנן ואע"ג דודאי קושטא קאמר שמואל דלתנא דמתני' לא שני ליה צין הימך ולך כיון דמסיים צה שאני אוכל לך מ"מ לא

הוה ליה לשמואל לסתומי מילתיה דמשמע דקאי אלישנא דתנא תנא בהדיא דהיינו הימך ולומר דשניהם אסורין. כך נראה בעיני: **אלא מעיקרא דשמואל הכי אסמרי וכו' אבל מודרני ממך אסור אפילו בהנאה.** כלומר ידיים שאינן מוכיחות הויין ידיים ומשום הכי אסור אפילו בהנאה: **הכי גרסינן אי הכי לימא שמואל הכי חס לא אמר שאני אוכל כך אסור אפילו בהנאה.** כלומר היכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיתסר אדרבה אי לא אמר הכי מיתסר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. **ודכין הוא דלעיל נמי כי קאמריין דבמודרני לחודיה שניהם אסורין.** **אלא הכי אסמרי וכו'.** כלומר לעולם כדאמרינן מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דלמר אסור דהוו להו **ידיים**

באכילה ולא בהנאה אבל מודרני ממך אסור בהנאה ומודרני דקתני בצרייתא אסור בהנאה וה"ק שמואל וכו'ן אסור בהנאה עד שיאמר שאני טועם כך: **אי הכי ליבא שמואל הכי אמ לא אמר שאני טועם לך אסור [אפי'] בהנאה.** דלשנא עד שיאמר שאני טועם לך משמע כשאני טועם אסר עמנו טפי ממודרני והא לימא דלדריה מודרני חמור טפי ויש ספרים דגרסי לימא שמואל וחס לא אמר אלא שאני אוכל לך אינו אסור אלא באכילה וקשה לישבו. והי"ה דלעיל דשמואל קאמר אבל מודרני שניהם אסורים מני' למפריך לימא שמואל חס לא אמר שאני אוכל לך שניהם אסורים: **אילא הכי איתבר.** לעולם כדלמר מעיקרא דלשמואל מודרני לחודיה לא אסר כלל דלמא לא משתעי ביהך קאמר וקשה מבצרייתא דלעיל דמודרני אסור בלא שאני טועם לך וי"ל דהאי אסור ר"ל דלא משתעי בהדיה אי"נ מעתה נחמי לומר מנאי היא דבצרייתא דלעיל ס"ל כרבנן ידיים שאינם מוכיחות הויין ידיים ושמואל סבר דמתני' כרבי יהודה דלמר לא הויין ידיים:

עין משפט ונר מצות

יח א מיי פ"א מהל' נדרים הל' כג סגג לאוין רנב טושי"ע יו"ד סי' רו ספני א ב וע"ש:

מוסף רש"י

הריני עריך חרם. נכסי יהיו עריך חרם (לקמן מ:). המודר אסור. מי שהוטל עליו הנדר אסור ליהנות מזה שנדר הנדר, דה"ק ממוני עלין הקדש (ביצה לו.). אבל המדיר מותר (לקמן מ:). הרי את עלי חרם. הכי קאמר ליה הכי ממנוך עלי כסתם חרמים שהן לבנין היתם, הלכך הנודר אסור ליהנות משל המודר, דכתיב לא תל דבור, ורשאי הוא לאסור עמנו כממון חבירו (ביצה לו.). לא משמע דאמר אסור. כל משמע אסור אכילה, כלומר צדאי, דלמא לא משתעינא ביהך משמע (דא"ה ב שחמ:).

תוספות

תנן הריני עריך חרם המודר אסור אבל לא הפירוי. ולשמואל דלמר מודרני ממך משמע מרייבוי הכי נמי נימא הריני עריך חרם משמע הריני על ממנוך חרם וגם מדיר נמי לימסר ומני דפריש ואת עלי לא ועתה פריך הרי את עלי חרם אסור ומותר מותר ואמאי נימא דה"ק הרי את עלי וממוני חרם ואסור גם מודר: אלא אי איתבר דרבי יוסי בר חנינא הכי איתבר מודר אני בסך הוא אסור וחביריו מותר. מימה מני תאח לנאשעי' הא תנא בצרייתא הכי וי"ל דלשמעי' דמודרני ממך לא משמע מודר ממוני אע"ג דהריני חרם ר"ל מודר ממוני זה לא אמר הכי: והא בתנא' דבסך תנן. כלומר אכתי [קשה] דשמואל קאמר דלמר מודרני ממך דשניהם אסורים: אילא שמואל הכי איתבר בעמא דאיתבר שאני אוכל והואדאי'אסוראלא באכילה. דלשנא דלסור בצמתני' משמע ליה אסור

^[1] א מיי פ"א מהל' נדרים הל' כג סגג לאוין רנב טושי"ע יו"ד סי' רו ספני א ב וע"ש:

